

Методичні та прикладні аспекти аналізу вхідних і вихідних грошових потоків аграрних підприємств

Постановка проблеми. Господарська діяльність будь-якого підприємства передбачає рух фінансових ресурсів у формі їх надходження або витрачання. Рух коштів у часі являє собою безперервний процес та визначається поняттям «грошовий потік», який включає в себе численні види потоків, що генеруються в процесі фінансово-господарської діяльності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням проведення аналізу грошових потоків підприємств приділяли увагу вітчизняні й зарубіжні науковці: М.Д. Білик, І.О. Бланк [1], С.В. Климчук, О.О. Олійник [3], А.М. Поддєрьогін [5], П.А. Стецюк [7], В.Х. Бівер, Дж. Ван Хорн [2] та інші. Ними зроблено значний внесок у розробку теоретико-методологічних основ управління й аналізу грошових потоків, а визначені показники аналізу останніх лягли в основу проведеного дослідження. Разом із тим залишаються актуальними такі питання у цій сфері, як особливості формування руху грошових потоків аграрних підприємств; використання грошових показників в аналізі їх фінансової діяльності та інші.

Мета статті – розглянути методичні й прикладні аспекти аналізу вхідних і вихідних грошових потоків аграрних підприємств, визначити найрезультативніший вид їхньої господарської діяльності, а також оцінити їхній фінансовий стан.

Виклад основних результатів дослідження. Проведено аналіз «Звіту про рух грошових коштів» [6] Городище-Пустоварівського та Рокитнянського цукрових заводів (Київська область) – вивчення обсягу, структури і динаміки: вихідного та вхідного грошового потоку; грошових потоків від операційної, інвестиційної й фінансової діяльності, чистого грошового потоку. Проаналізовано показники, що характеризують грошові потоки: грошова рентабельність виручки від реалізації продукції; коефіцієнт грошової складової (наповнення) оборотного капіталу Гіакоміно і Мілке; коефіцієнти грошової складової (наповнення) оборотного капіталу й поточних активів; коефіцієнт надмірності грошових потоків (Бівер В.Х.) та коефіцієнт грошово-поточної ліквідності.

У практиці фінансового управління досить недавно почали застосовувати зазначені коефіцієнти. Саме Гіакоміно і Мілке запропонували враховувати грошові коефіцієнти з метою оцінки достатності коштів для фінансування потреб підприємств і оцінки ефективності генерування ними грошових потоків [9].

Під аналізом грошових потоків підприємства розуміють процес дослідження системи показників, їх формування в підприємстві, виявлення основних тенденцій та закономірностей із метою визначення резервів подальшого підвищення ефективності управління ними. Основна мета аналізу грошових потоків – з'ясувати рівень достатності формування коштів, ефективності їх використання, а також збалансованості та синхрон-

* Науковий керівник – Ю.О. Лупенко, доктор економічних наук, професор, академік НААН.
© О.Я. Бардин, 2015

ності позитивного і від'ємного грошових потоків підприємства.

Нерівномірність надходження і витрачання коштів в аграрних підприємствах у розрізі тимчасових інтервалів призводить не тільки до фінансового дефіциту, але й до формування значних обсягів тимчасово вільних активів. Ці залишки мають характер непродуктивних активів (до моменту їх використання в господарському процесі), які втрачають свою вартість у часі від інфляції та з інших причин, що негативно позначається на рівні платоспроможності аграрних підприємств.

Залежність аграрної сфери виробництва від природних умов зумовлює необхідність створення в підприємствах натуральних і

грошових, страхових та резервних фондів на випадок неврожаю, повені, посухи, інших стихійних лих і несприятливих кліматичних умов.

Одним із головних факторів формування грошового потоку є оплата покупцями вартості проданої підприємством продукції. Вихідні показники для розрахунку грошових надходжень – це виручка й прибуток від реалізованої продукції, товарів та послуг, які мають велике значення для оцінки фінансового стану підприємства.

Проаналізуємо формування вхідних і вихідних грошових потоків підприємств за видами економічної діяльності, а саме сільського господарства, мисливства та лісового господарства за 2009-2013 роки (табл. 1).

1. Формування чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності (сільське господарство, мисливство та лісове господарство), млн грн

Вхідні та вихідні грошові потоки	Рік				
	2009	2010	2011	2012	2013
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	81872,0	97062,5	127357,4	160547,7	163778,0
Доходи:					
інші операційні	14909,7	22367,5	32577,5	32625,5	29864,9
інші звичайні	3704,6	3138,9	3783,8	6001,0	10036,8
надзвичайні	42,8	41,9	-	-	-
Разом чисті доходи	100529,1	122610,8	163718,7	199174,2	203680,1
Витрати:					
операційні	84556,1	97169,2	129405,8	158667,7	173243,4
інші звичайні	7933,7	7276,2	8730,4	13513,8	14430,8
надзвичайні	392,0	774,3	-	-	-
Разом	92944,3	105334,8	138335,0	172387,0	187816,0
Чистий прибуток (збиток)	7584,8	17276,0	25383,5	26787,2	15864,1

Джерело: Розраховано за даними Державної служби статистики України «Формування чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності за 2008-2013 роки».

У 2013 році чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) становив 163778,0 млн грн, що на 2% більше ніж у 2012 році і на 100 % більше порівняно з 2009 році.

Вхідний грошовий потік (разом чисті доходи) у 2013 році дорівнював 203680,1 млн грн, що на 2% більше, ніж у 2012 році й на 103%, ніж у 2009-му. Водночас вихідний грошовий потік (разом витрати) становив 187816,0 млн грн, що на 9% більше, ніж у 2012 році й на 102% – порівняно з 2009 роком.

Нетто-грошовий потік (різниця між вхідним і вихідним грошовим потоком) аналогічний показнику прибутку й відображає кінцевий результат діяльності підприємства, виражений в реальній грошовій масі, що залишається в розпорядженні підприємства

після всіх надходжень і виплат за період. Нетто-грошовий потік – це результат руху грошових коштів й у 2013 році становив 15864,1 млн грн, що на 41% менше, ніж у 2012 році та на 109% більше порівняно з 2009 роком.

Отже, в даних умовах вхідний потік перекрив вихідний відплив коштів по галузях, що виробляють продукцію. Це є підставою стверджувати про здатність генерації вхідного грошового потоку.

Оскільки на структуру грошових потоків суттєво впливає їхня спеціалізація, доцільно провести аналіз динаміки структурних елементів вхідних і вихідних грошових потоків двох цукрових заводів Київської області, для чого використаємо «Звіт про рух грошових коштів» досліджуваних цукрових заво-

дів. Вхідні грошові потоки виникають у процесі реалізаційних операцій, а вихідні – при закупівлі необхідних підприємству факторів виробництва. Тобто кожний грошовий потік є товарно-грошовим, де рух грошей і товарів зустрічні.

Відповідно до таблиці 2 основна маса коштів надходить у результаті операційної діяльності, а саме виручки від реалізації

продукції, та становить у середньому за досліджуваній період 94 % від загальної маси надходжень. Понад 5 % коштів надходить у результаті фінансової діяльності ВАТ "Рокитнянський цукровий завод". Протягом досліджуваного періоду на цукровому заводі не реалізовували фінансові інвестиції й необоротні активи, тобто не проводили інвестиційну діяльність.

2. Динаміка структурних елементів вхідного грошового потоку ВАТ "Рокитнянський цукровий завод" Київської області, %

Вид господарської діяльності	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Операційна</i>	94,19				
Виручка від реалізації продукції, товарів і послуг	82,57	81,21	99,95	99,87	99,87
Аванси, одержані від покупців	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Погашення векселів одержаних	7,17	0,00	0,00	0,00	0,00
Надходження від установ банків відсотків за поточними рахунками	0,01	0,01	0,02	0,00	0,00
Цільове фінансування	0,04	0,02	0,03	0,08	0,10
<i>Інвестиційна</i>	0				
Реалізація: фінансових інвестицій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
необоротних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Одержані відсотки	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Фінансова</i>	5,81				
Одержання позик	10,21	18,76	0,00	0,00	0,00
Інші надходження	0,00	0,00	0,00	0,04	0,03

Джерело: Складено та розраховано автором за даними Положення (Стандарт) Бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» цукрового заводу.

Надходження коштів у результаті господарської діяльності ПАТ "Городище-

Пустоварівський цукровий завод" виглядає таким чином (табл. 3).

3. Динаміка структурних елементів вхідного грошового потоку ПАТ "Городище-Пустоварівський цукровий завод" Київської області, %

Вид господарської діяльності	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Операційна</i>	83,92				
Виручка від реалізації продукції, товарів і послуг	100,00	83,09	81,12	51,85	72,18
Аванси, одержані від покупців	0,00	3,23	1,11	15,74	11,20
Погашення векселів одержаних	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Надходження від установ банків відсотків за поточними рахунками	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Цільове фінансування	0,00	0,00	0,08	0,00	0,00
<i>Інвестиційна</i>	0,23				
Реалізація: фінансових інвестицій	0,00	0,00	0,73	0,00	0,00
необоротних активів	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00
Одержані відсотки	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00
<i>Фінансова</i>	15,85				
Одержання позик	0,00	9,54	16,01	23,00	6,34
Інші надходження	0,00	3,74	0,94	9,41	10,28

Джерело: Складено та розраховано автором за даними Положення (Стандарт) Бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» цукрового заводу.

Основна маса коштів надходить у результаті основної діяльності та становить у середньому за досліджуваній період 83 % від загальної маси надходжень. Менше 1 % коштів надійшло в результаті інвестиційної діяльності, понад 15 % надходжень становлять одержані позики й інші надходження в результаті фінансової діяльності.

Аналіз динаміки структурних елементів вихідного грошового потоку досліджуваних

цукрових заводів показав, що понад 91 % коштів витрачається в результаті основної діяльності на оплату рахунків постачальників і підрядників, виплату заробітної плати, відрахування до бюджету та позабюджетних фондів, а понад 8 % – на погашення позик й інші платежі (табл. 4).

Відповідно до таблиці 5 понад 89 % коштів витрачається в результаті основної діяльності, а саме на оплату рахунків постача-

льників і підрядників, оплату авансів, виплату заробітної плати й на відрахування до бюджету і позабюджетних фондів.

Більше 1 % коштів у середньому витрачається на придбання фінансових інвестицій

та необоротних активів. У результаті фінансової діяльності витрачається понад 8 % коштів на погашення позик й інші платежі.

4. Динаміка структурних елементів вихідного грошового потоку БАТ "Рокитнянський цукровий завод" Київської області, %

Вид господарської діяльності	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Операційна</i>	91,25				
Оплата рахунків постачальників і підрядників	81,95	69,95	90,93	79,52	79,55
Виплата заробітної плати	2,73	1,35	2,15	15,23	15,27
Відрахування до бюджету та позабюджетних фондів	1,67	1,09	1,52	5,09	5,02
Витрачання на оплату: авансів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
цільових внесків	0,05	0,01	0,00	0,03	0,03
Інші витрачання	2,47	0,37	0,03	0,12	0,13
<i>Інвестиційна</i>	0				
Придбання: фінансових інвестицій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
необоротних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Фінансова</i>	8,75				
Погашення позик	11,14	4,55	3,13	0,00	0,00
Інші платежі	0,00	22,69	2,23	0,00	0,00

Джерело: Складено та розраховано автором за даними Положення (Стандарт) Бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» цукрового заводу.

5. Динаміка структурних елементів вихідного грошового потоку ПАТ "Городище-Пустоварівський цукровий завод" Київської області, %

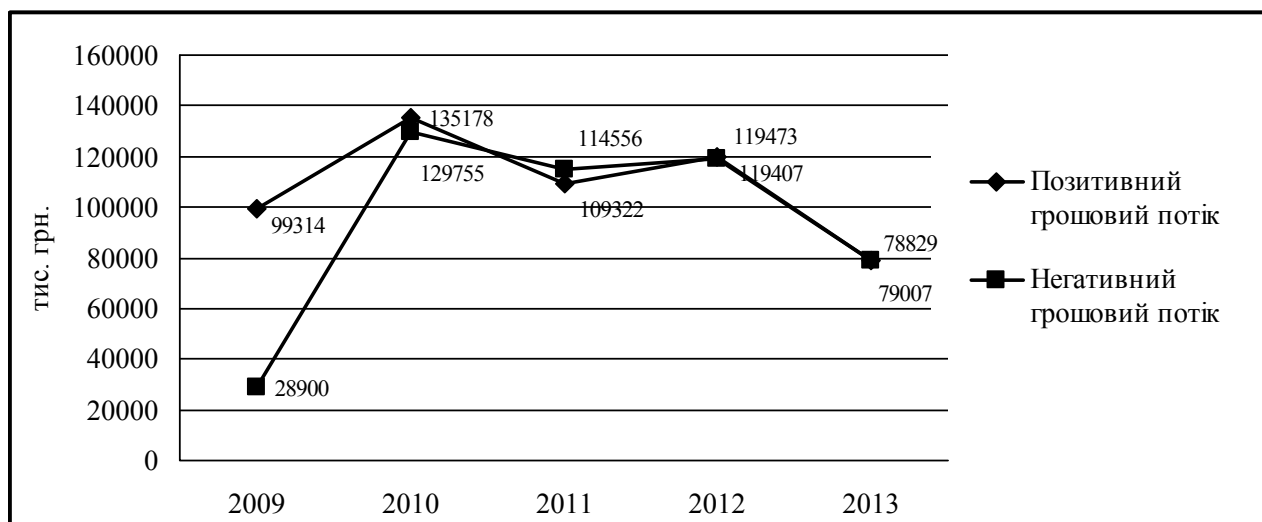
Вид господарської діяльності	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Операційна</i>	89,67				
Оплата рахунків постачальників і підрядників	48,08	71,85	57,89	5,95	54,98
Виплата заробітної плати	11,43	3,47	4,10	4,18	7,80
Відрахування до бюджету та позабюджетних фондів	4,20	2,48	3,38	3,81	6,30
Витрачання на оплату: авансів	33,85	19,89	18,47	59,84	6,86
цільових внесків	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші витрачання	2,43	0,62	1,37	8,14	6,99
<i>Інвестиційна</i>	1,57				
Придбання: фінансових інвестицій	0,00	0,81	0,26	0,00	0,00
необоротних активів	0,00	0,88	3,28	1,33	1,27
<i>Фінансова</i>	8,76				
Погашення позик	0,00	0,00	11,26	16,75	15,79
Інші платежі	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Джерело: Складено та розраховано автором за даними Положення (Стандарт) Бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» цукрового заводу.

Проаналізуємо збалансованість грошових потоків досліджуваних цукрових заводів, де позитивний грошовий потік – це сукупність надходжень коштів у підприємство від усіх видів господарських операцій, а негативний грошовий потік – сукупність виплат коштів підприємством у процесі ведення усіх видів його діяльності.

Як видно з рисунка 1, у ПАТ «Городище-Пустоварівський цукровий завод» грошові потоки більшою мірою збалансовані. Лише у 2009 році спостерігається великий розрив між позитивним і негативним грошовими потоками, що доводить про надлишок коштів.

Наявність надлишкового грошового потоку протягом тривалого часу може бути наслідком неправильного використання оборотного капіталу. Щоб гроші працювали на підприємство вважаємо, що необхідно їх пускати в оборот із метою одержання прибутку: розширювати своє виробництво, прокручуючи їх у циклі оборотного капіталу; оновлювати основні фонди, запроваджувати нові технології; інвестувати в дохідні проекти інших господарюючих суб'єктів із метою одержання вигідних відсотків; достроково погашати кредити банку й інші зобов'язання з метою зменшення витрат з обслуговування боргу.

**Рис. 1. Збалансованість грошового потоку
ПАТ "Городище-Пустоварівський цукровий завод"**

Джерело: Розраховано автором.

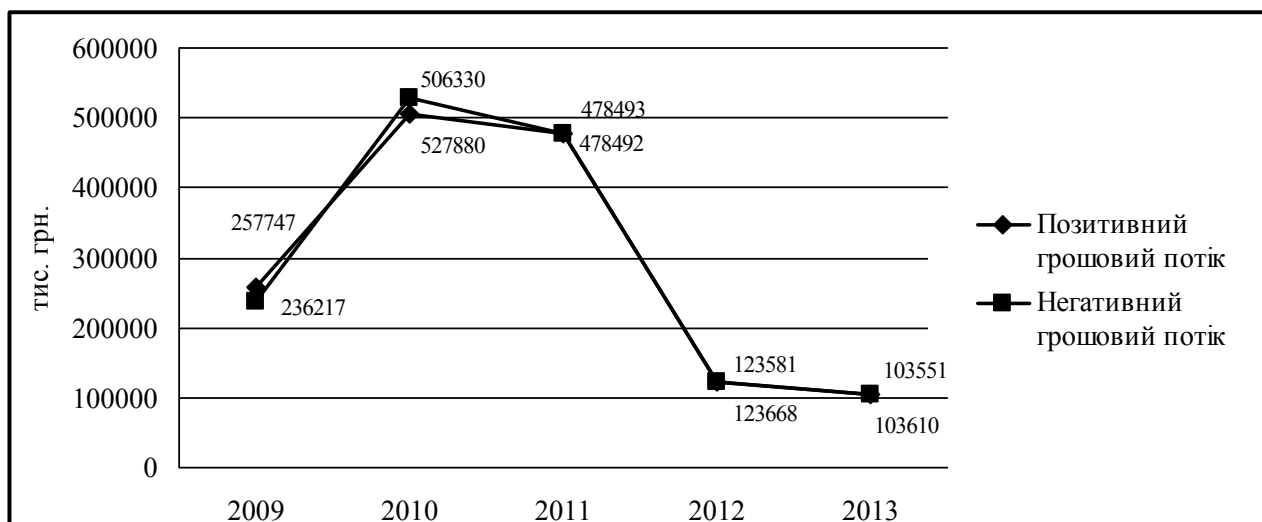

Рис. 2. Збалансованість грошового потоку ВАТ "Рокитнянський цукровий завод"

Джерело: Розраховано автором

Як видно з рисунка 2, у ВАТ «Рокитнянський цукровий завод» спостерігається дефіцит коштів, починаючи з 2011 року, тобто, витрати коштів перевищують їхнє надходження, що негативно впливає на його фінансовий стан.

Дефіцит коштів призводить до зростання простроченої заборгованості підприємства за кредитами банку, постачальникам, заробітної плати працівникам, унаслідок чого збільшується сума фінансових витрат та знижується рентабельність капіталу підприємства.

Як надлишок, так і дефіцит негативно впливають на фінансовий стан підприємств, тому, на нашу думку, потрібно запроваджу-

вати відповідні методи оптимізації дефіцитного й надлишкового грошового потоку досліджуваних цукрових заводів, які залежать від періодизації їх діяльності, характеру дефіцитності та від забезпечення зростання капіталовкладень. Так, оптимізаційна збалансованість дефіцитного грошового потоку в короткостроковому періоді досягається за рахунок використання «Системи прискорення – уповільнення платіжного обороту». Сутність даної системи полягає у розробці заходів щодо прискореного залучення вхідних грошових потоків і уповільнення їх виплат (вихідний грошовий потік) [3].

Прискорити надходження коштів можна переходом на повну або часткову передо-

плату продукції покупцями, скороченням термінів надання їм товарного кредиту, збільшенням цінових знижок при продажах за готівку, залученням кредитів банку, продажем або здаванням в оренду невикористаної частини основних засобів, додатковою емісією акцій із метою збільшення власного капіталу. Уповільнення виплат коштів досягається за рахунок придбання довгострокових активів на умовах лізингу, переоформлення короткострокових кредитів у довгострокові, збільшення термінів надання підприємству товарного кредиту за домовленістю з постачальниками.

Для повнішого аналізу грошових потоків, виявлення причин їхньої нестачі або надлиш-

ку, визначення джерел надходжень і напрямів використання, в практиці фінансового управління застосовують так звані грошові коефіцієнти. Характерною ознакою останніх є те, що кожен із них залежно від вирішуваних питань оперує різними видами грошових потоків або величиною найбільш ліквідних активів підприємства (кошти та їх еквіваленти). Вони мають свою внутрішню логіку та орієнтовані на розв'язання певних фінансових завдань.

Алгоритм розрахунку показників оцінки грошових потоків і грошового наповнення наведено в таблиці 6.

6. Показники оцінки грошових потоків і грошового наповнення сільськогосподарських підприємств

Показник	Алгоритм розрахунку	Умовні позначення
Грошова рентабельність виручки від реалізації продукції	$Г_{РВ} = \frac{О_{ЧП}}{В_{РП}}$	$О_{ЧП}$ – чистий грошовий потік від операційної діяльності; $В_{РП}$ – виручка від реалізації продукції
Коефіцієнт грошової складової (наповнення): оборотного капіталу Гіакоміно і Мілке	$К_{ГСЧП} = \frac{О_{ЧП}}{ЧП}$	$ЧП$ – чистий прибуток
оборотного капіталу	$К_{ГСОК} = \frac{ГК + Е_{ГК}}{ОК}$	$ГК$ – грошові кошти; $Е_{ГК}$ – еквіваленти грошових коштів; $ОК$ – оборотний капітал
поточних активів	$К_{ГСПА} = \frac{ГК + Е_{ГК}}{ПА}$	$ПА$ – поточні активи (поточні біологічні активи, інші поточна дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції)
Коефіцієнт надмірності грошових потоків (Бівер В.Х.)	$К_{НГК} = \frac{О_{ЧП}}{Б_3}$	$Б_3$ – сума боргових зобов'язань підприємства
Коефіцієнт грошово-поточної ліквідності	$К_{ГПЛ} = \frac{О_{ЧП}}{П_{БЗ}}$	$П_{БЗ}$ – сума поточних боргових зобов'язань підприємства

Джерело: Складено автором за даними [7, 8].

Згідно з даними таблиці 7, на обох цукрових заводах спостерігається тенденція до зменшення грошової рентабельності виручки від реалізації, а найвище її значення у 2009 році на Городище-Пустоварівському цукровому заводі, тобто на 1 грн реалізованої продукції одержали 71 коп. чистих гро-

шових потоків (залишку ліквідних коштів після врахування всіх пов'язаних із реалізацією грошових витрат). Водночас на Рокитнянському цукровому заводі на 1 грн реалізованої продукції одержали 1 коп. чистих грошових потоків.

7. Оцінка грошових потоків і грошового наповнення за роками

Показник	Городище-Пустоварівський цукровий завод						Рокитнянський цукровий завод					
	2009	2010	2011	2012	2013	2013 до 2009, ±	2009	2010	2011	2012	2013	2013 до 2009, ±
$Г_{РВ}$	0,71	-0,061	-0,074	-0,097	0,15	-0,56	0,1	0,07	0,05	-0,001	-0,001	-0,101
$К_{ГСЧП}$	357,43	-27,36	-21,4	-240,4	93,29	-264,14	34,12	177,79	1,19	0,004	0,003	-34,117
$К_{ГСОК}$	0,001	0,032	0,003	0,003	0,002	0,001	0,12	0,0008	0,0009	0,0003	0,0004	-0,1196
$К_{ГСПА}$	0,004	0,175	0,012	0,01	0,003	-0,001	0,86	0,083	0,067	0,07	0,084	-0,776
$К_{НГК}$	0,645	-0,038	-0,036	-0,028	0,038	-0,607	0,11	0,14	0,13	-0,0003	-0,0002	-0,1102
$К_{ГПЛ}$	0,645	-0,038	-0,037	-0,028	0,038	-0,607	0,13	0,27	0,2	-0,0005	-0,0003	-0,1303

Джерело: Розраховано автором.

Коефіцієнт грошової складової (наповнення) чистого прибутку характеризує розмір чистого грошового потоку, який припадає на 1 грн чистого прибутку. За досліджуваний період на Городище-Пустоварівському заводі спостерігаються від'ємні значення даного показника внаслідок збитку та від'ємного чистого грошового потоку від операційної діяльності, починаючи з 2010 по 2012 рік. Під кінець досліджуваного періоду показник мав додатне значення – 93 грн чистого грошового потоку на 1 грн чистого прибутку. На Рокитнянському цукровому заводі найвище значення даного показника припало на 2010 рік – 177 грн чистого грошового потоку на 1 грн чистого прибутку. До кінця досліджуваного періоду значення показника суттєво знизилось й стало меншим за одиницю, що доводить про необхідність звернути особливу увагу на стан фінансового здоров'я даного цукрового заводу.

Коефіцієнт грошової складової оборотного капіталу визначає величину грошових потоків та їх еквівалентів, яку одержано на 1 грн оборотного капіталу, й характеризує його ліквідність. Спостерігається тенденція до зменшення значень даного показника на обох цукрових заводах. Порівнявши 2009 рік із 2013 роком можна побачити, що на Городище-Пустоварівському заводі зріс цей показник на 0,001, а на Рокитнянському заводі – зменшився на 0,1196. Чим більше значення даного показника, тим вищою є ліквідність оборотного капіталу підприємства.

Ліквідність поточних активів підприємства, що характеризує спроможність виплачувати поточні зобов'язання в короткостроковому періоді, визначається коефіцієнтом грошової складової поточних активів. Найбільші значення даного коефіцієнта у 2010 році – на 1 грн поточних активів припадає 83 коп. коштів та їх еквівалентів Рокитнянського цукрового заводу і 17 коп. – Городище-Пустоварівського цукрового заводу. Одним із дослідників – В.Х. Бівером [7] – запропоновано використовувати співвідношення між величиною грошового потоку й сукупних боргових зобов'язань при визначенні ліквідності підприємства, оскільки коефіцієнт поточної ліквідності, який застосовується у фінансовому управлінні, є

ненадійним інструментом прогнозування фінансових проблем. Найвище значення коефіцієнта надмірності було на Городище-Пустоварівському заводі у 2009 році, де на 1 грн боргових зобов'язань припадало 64 коп. чистого грошового потоку від операційної діяльності. На Рокитнянському цукровому заводі найвище значення показника спостерігалось у 2010 році – 0,14, тобто на 1 грн боргових зобов'язань припадало 14 коп. чистого грошового потоку.

Коефіцієнт грошово-поточної ліквідності розраховується як відношення суми чистого грошового потоку від операційної діяльності до суми поточних боргових зобов'язань. Найвище значення даного показника припадає на 2009 рік на Городище-Пустоварівському цукровому заводі, і на 2011 рік – на Рокитнянському, що становить 64 і 27 коп. відповідно, тобто така частина поточних зобов'язань може бути погашена за рахунок чистого грошового потоку. Від'ємні значення останніх двох коефіцієнтів на даних цукрових заводах виникли внаслідок від'ємного чистого грошового потоку від операційної діяльності.

Певним недоліком використання грошових коефіцієнтів є недосконалість інформаційна база розрахунку цих показників. Вітчизняна фінансова звітність, особливо Звіт про рух грошових коштів, не повною мірою відповідає методології та методиці розрахунку даних показників. На нашу думку, спільне використання в аналізі й плануванні виробничо-фінансової діяльності підприємства традиційних фінансових і грошових коефіцієнтів доповнюватиме фінансовий аналіз новими нюансами та глибшим розумінням реального стану речей, забезпечить можливості якіснішого обґрунтування управлінських фінансових рішень.

Висновки. Питання вхідних і вихідних грошових потоків підприємства залежить від багатьох економічних чинників, які мають бути керовані. Так, основна маса вхідних та вихідних грошових потоків залежить від активності господарської (фінансово-економічної) діяльності підприємства й виражена в його операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності. Визначено, що на досліджуваних цукрових заводах найрезультативнішим інструментом прогнозування фінансових проблем є коефіцієнт надмірності.

тативнішою є операційна діяльність. У результаті проведеного аналізу грошових потоків аграрних підприємств подальшого до-

слідження потребує розробка механізмів фінансового регулювання і контролю їх діяльності в межах управління ними.

Список використаних джерел

1. Бланк И. А. Управление денежными потоками: учеб. пособие / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2007. – 752 с.
2. Ван Хорн Дж. К. Основы финансового менеджмента / Дж. К. Ван Хорн, Дж. М. Вахович ; пер. с англ. – 11-е изд. – М.: Вильямс, 2004. – 992 с.
3. Олійник О.О. Грошові потоки в аграрній сфері економіки: науково-організаційні основи формування і розвитку : моногр. / О.О. Олійник, Т.І. Олійник. – К. : ННЦ ІАЕ, 2011. – 228 с.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України / Статистична інформація / Фінанси / Формування чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності за 2008-2013 роки / [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент: підруч. ; керівн. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогіна – К.: КНЕУ, 2008. – 536 с.
6. Положення (Стандарт) Бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України 31 березня 1999 р. № 87 // Бюл. законодавства і юридичної практики України. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – С. 166–174.
7. Стецюк П.А. Стратегія і тактика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств : моногр. / П.А. Стецюк. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – С. 231–236.
8. Ткачук І.В. Оцінка грошових потоків сільськогосподарських підприємств / І.В. Ткачук // Економіка АПК. – 2012. – № 10. – С. 154–155.
9. Черемушкин С. Оценка финансового состояния компании на основе денежных коэффициентов. – Режим доступу: <http://www.gaap.ru/biblio/corpfina/analyst/071.asp>. – Заголовок з екрана.
10. An Official Website of the United States Government. Developing a Cash Flow Analysis [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.sba.gov/content/develop-cash-flow-analysis-your-business>.
11. Finance. Cash Flow Management. Managing Your Business's Cash Flow [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bizfilings.com/toolkit/sbg/finance/cash-flow/managing-your-businesses-cash-flow.aspx>.
12. Fundamentals Analysis. Cash flow. Ynvestmentos. Saiba onde investir [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ynvestmentos.com.br/en/2014/01/fluxo-de-caixa/>.
13. Steve Jannicelli. Keys to Effective Cash Flow Management for Business Owners. Eccountents and consultants [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bpmcpa.com/Library/Effective-Cash-Flow-Management.asp>.

Стаття надійшла до редакції 28.01.2015 р.

* * *

Новини АПК

Скорочення часу проведення фітосанітарної експертизи збереже аграріям 1 млрд грн.

Ухвалення Урядом країни добровільного принципу щодо видачі карантинного сертифікату та скорочення терміну його видачі зменшує корупцію і спрощує умови ведення бізнесу. Про це повідомив заступник Міністра аграрної політики та продовольства України Володимир Лапа.

Нові правила дозволяють аграріям заощаджені кошти направляти на розвиток господарств та сільських територій. «За нашими розрахунками, мова йде про 20 грн економії з 1 т зерна. Тобто при експорті на рівні 37–38 млн т цей показник становитиме понад 700 млн грн», — наголосив Володимир Лапа.

Прес-служба Мінагрополітики України